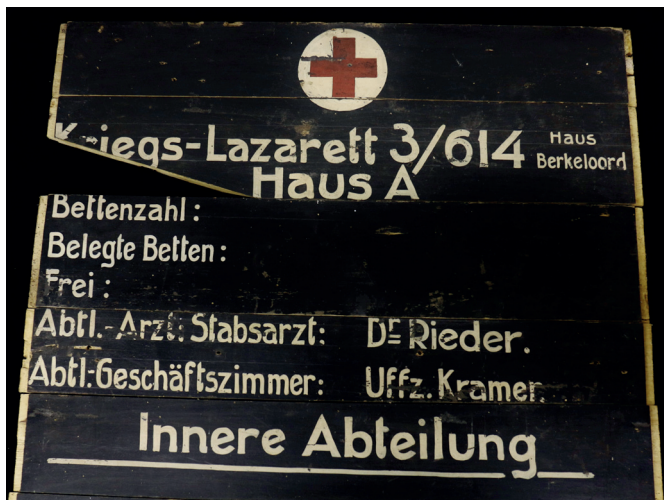


# Virtueel museum 1. 'Kriegs-Lazarett'

Wout Klein

**Bij de opzet van een virtueel museum hadden we al snel een probleem. We konden op onze website wel foto's zetten van de vele voorwerpen die het Genootschap in vitrines, op zolder en in de kelder (van de bibliotheek) heeft liggen, maar als we zelf nauwelijks wisten wat het was en hoe we eraan kwamen, dan hadden we er geen 'verhaal' bij. Maar een oproep via diverse media bood uitkomst. Met hulp van velen konden we zo bijvoorbeeld redelijk de geschiedenis achterhalen van de houten planken die samen een bord met opschrift 'Kriegs-Lazarett' vormen.**



De riante villa's op Berkeloord waren tijdens de Tweede Wereldoorlog gewild bij de Duitsers om er hun instanties in te huisvesten. Zo nam in november 1944, na de Slag om Arnhem, de Beauftragte des Reichskommissars voor Gelderland, Dr. Emil Schneider, zijn intrek aan de Marinus Naefflaan nr. 36. Ook in hotel Berkeloord zaten vrijwel zeker Duitsers, al kon tot nu toe niemand ons precies vertellen wie of wat.



En zo richtte de Kriegslazarett-Abteilung 614, verantwoordelijk voor Duitse noodhospitalen in de Achterhoek, verschillende villa's op Berkeloord in als

Kriegs-Lazarett. Voor één van deze villa's moet het houten bord uit de collectie van het HG gestaan hebben, waarschijnlijk voor Marinus Naefflaan 34. Op het dak was een groot wit laken gespannen met een rood kruis erop. Na de bevrijding zouden de geallieerden zo'n zelfde laken spannen op de Cloese, waar zij hun gewonde militairen verzorgden en lieten aansterken.



Marinus Naefflaan 34, een ontwerp van architect G.J. Postel

Berkeloord, in het bijzonder de Marinus Naefflaan, gold tegen het eind van de oorlog als 'Sperrgebiet' en was afgesloten met slagbomen. De burgers die er nog woonden en de medewerkers van notaris Everwijn op nr. 16 konden er alleen komen op vertoon van een Sperre.

Nadat geallieerde troepen vanuit het oosten de Achterhoek waren binnengedrongen werd de situatie riskanter, zowel voor de Duitsers als ook voor de Lochemse burgers. Uiteindelijk zou het einde van de bezetting in Lochem heel wat meer leed en schade veroorzaken dan het begin ervan. Het Kriegs-Lazarett op nr. 34 werd zelfs getroffen door een bom, waarbij vier slachtoffers vielen. Een ooggetuige "liep juist achter de hertenkamp te wandelen toen die bom viel, maar kon veilig schuilen in een rond vluchtgat, zoals er overal langs de wegen gegraven waren".

Toen de bevrijders Lochem bijna bereikt hadden werd



Dr. Med. Wilhelm Rieder

Berkeloord door de Duitsers ontruimd. "Zaterdagmorgen voor Pasen (31 maart 1945) was er grote activiteit. Auto's en wagens reden af en aan en al spoedig ging het praatje: de Duitsers trekken Lochem uit! Rode Kruis-auto's haalden de zieken op en degenen die nog

lopen konden kwamen uit Berkeloord gestrompeld" en "Het was een aangrijpend schouwspel. Allen moesten naar het station, vanwaar een Rode Kruis trein naar Duitsland zou vertrekken, die overigens niet verder kwam dan Goor".

De staf van een Kriegs-Lazarett als dit bestond gewoonlijk uit twee chirurgen, een internist, een tandarts en een apotheker.

De op het bord genoemde dokter Wilhelm Rieder (1893 -1984) bekleedde zowel voor als na de oorlog vele belangrijke posten in de Duitse medische wereld. De puzzelstukjes voor dit artikel werden aangedragen door Eddy ter Braak, Hanneke Carmiggelt, Esther Duits, Erick Haarman, Chris Harkink, Johan Kelhout, Barry Swarthoff.

Het bord bevindt zich momenteel in bruikleen in het Liberation Museum Lochem van Barry Swarthoff. Wilt u ook helpen bij het oplossen van nog meer raadsels? Ga dan eens naar onze website. Naar de pagina 'Wie? Wat? Waar? Waarom?'

## Kent u de vernieuwde website van het Historisch Genootschap al?

Al geruime tijd wordt gewerkt aan het vernieuwen en uitbreiden van de website van het Historisch Genootschap. Nu al is er veel te zien en te lezen. Direct op de startpagina kunt u navigeren naar boeiende pagina's met verhalen over spraakmakende mensen uit de geschiedenis van onze regio, bijzondere gebeurtenissen en mooie plekken in en om Lochem. Verder vindt u er informatie over allerlei voorwerpen uit de collectie van het HG. Op de pagina's 'Artikelen 2002 - 2010' en 'Artikelen 2011 - 2018' zijn ook nog eens alle artikelen, die vanaf 2002 zijn verschenen in Land van Lochem via afzonderlijke PDF's te bekijken en te downloaden. En uiteraard geeft de website alle informatie over de werkgroepen, de evenementen en ander nieuws van het HG.

Nieuwsgierig? Kom kijken op [www.hglochem.nl](http://www.hglochem.nl)



In de collectie van het Historisch Genootschap bevindt zich dit schilderij van de hand van H.A. van der Heijden. Het stelt de vroegere stadsboerderij in de Walderstraat voor.